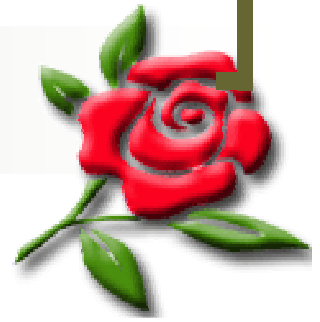

SOTSIAALNE DEMOKRAATIA

OKTOOBER 2006

EESTI VALIS ENDALE UUE PRESIDENDI

Tänases infolehes:

Heaoluriigi mudelid	2
Sookvootidest	2
Euroopa õiguste raken- dumisest	3
Venemaal ei ole kommu- nismi III osa	4
Naljanurk	5
Kontaktandmed ja raamatututvustus	6

Iga aastaga lähevad valimised Eestis aina inetumaks ja isiklikumaks. Kui 90-nate alguses oli võimalik, et Riigikogusse said Kuningriiklased, kes paistsid silma sellega, et kõik tolle aja tuntumad humoristid neid toetasid, siis nüüdseks on nalja tegemine asendunud pigem karikatuuride välja mõtleamisega. Karikatuuride, mille taga ei ole mitte sõbralik nõõge, vaid pigem julmus ja isiklikud hoiakud.

Viimaste 2003 aasta Riigikogu valimiste kampaania tundus tol hetkel inetuim ja madalaim, mis olla saab. Tänavused presidendivalimised aga tõestasid, et põhi ei ole käes. Kui siiani on piirdutud inimese enda isiklike pattude kallal nõökimisega, siis selle aasta presidendikandidaadid said läbi võetud terve suguvõsa ulatuses ja ka surnud sugulasi ei unustatud.

Kui Riigikoguvalimiste kampaania ajal üritatakse mõjutada kõiki inimesi, kes valimas käivad ja seepärast lähtutakse kõige rumalama eestlase arusaamadest, siis presidendivalimised on Eestis vaid Riigikogu-

laste ja volikogude esindajate töömaa. Kas tõesti arvestasid kampaaniate korraldajad, et nii riigikogulased kui ka volikogudesse valitud parimad eestimaalased on tegelikud labased ja rumalad inimesed ja valivad presidenti selle järgi, kellest ta põlvneb ja kuidas ta oma lapselapsi või lapsi kasvatanud on?

Tundub, et valitsevatel ja riigikogus istuvatel poliitikutel on tekkinud ideede kriis. Nad kõik räägivad kooris, et kõik, mis siiani on tehtud, on kenasti tehtud ja Eesti püsib õigel teel. Kõik tuleviku-stsenariumid, mis kellelgi peas välgatavad, surutakse momentaalselt maha väitega, et need ideed viivad Eesti silmapilkselt kraavi ja kogu armastusega üles ehitatud majandussüsteem läheb vett vedama.

Eestis on Euroopa Liidus kõige väiksem SKP ja sotsiaalkulutuste suhe, mis tähendab, et me kulutame oma riigi eelarvet kõige muu kui oma riigi elanike heaolu tõstmiseks. Me räägime siin Eestis, et näe, kõik teised Euroopa heaoluriigid on mures oma riigi eelarvete puudujäägi pärast ja seepärast üritavad oma sotsiaalkulutusi kärpida. Meil räägitakse seda nii, nagu oleks see ka meie probleem, aga ei ole ju. Meil on

veel maa ja ilm ruumi, et kasvõi Euroopa keskmisele tasemele jõuda. Meie poliitikud aga oskavad ainukese lahendusena pakkuda inimestele kõrgemat palka—mida suurem number, seda toredam. Kui Keskerakond pakub 25 tuhat, siis Reform korrutab selle kahega ja saab 40 tuhat.

Kuna tippoliitikud oskavad Eesti riigi tuleviku tarbeks pakkuda vaid kolme nulliga palganumbreid, mis paljudel kauaks silmade ette keerlema jäävad, siis ei julge ka madalama taseme poliitikud mõnda keerulisemat ideed Eesti riigi heaoluriigiks kujundamiseks välja pakkuda. Nii jäävadki ainult labased inimeste isikliku elu vaagivad ja omavahelisi suhteid klaarivad parteisimeeste debatil, mis isegi poliitikat huvitatud inimese haigutama panevad.

Kokkuvõtteks võiks öelda, et Eesti sai endale presidendi, keda ta väärrib. Kuna kandidaatide ülesse seadmise õigus oli kitsalt piiritletud ja ka presidendi valimise protseduur oli jäetud kitsa siseringi kätte, saime just sellise presidendi, mis antud tingimustes võimalik oli. Peaaegu oleks läinud täide naljahammaste soovitus valida korraga kaks presidenti: üks, kes oskab eesti keelt ja teine, kes ameerikakeelt. Valimistulemus tuli ju ka suhteliselt võrdne.

Loodetavasti valitakse Eestile järgmine president rahva poolt.

OLE MINU PRESIDENT

HEAOLURIIGI MUDELID

Esping-Andersen jaotas 1990ndatel heaoluriigid kolmeks:

1. Konservatiivne heaoluriik (HR)
2. Liberaalne ehk minimaalne HR
3. sotsiaal-demokraatlik ehk põhjamine HR

Konservatiivse HR näiteks võiks võtta Kesk-Euroopa, kus on nõrk liberaalne traditsioon, selge staatuse- ja klassi teadlikkus, tugev katoliku kirik. Sellise HR eelised on tugev avalikkuse toetus, säilitab eelneva sissetuleku taseme (vastavalt panusele), võimaldab erasektori osalemist teenuste pakkumisel, toetused suurenevad vastavalt suuremale panusele, keskmine maksude tase. Puuduseks aga see, et ta säilitab ja võimendab sotsiaalseid vastuolusid, on tundlik tööjõuturu ja demograafiliste tingimuste suhtes, suurendab makse ja madalamapalgalist töötust, karistab töövõtjaid spetsiifilistes sektorites (hooajaline, osaajaline, ebastabiilne töö), produtseerib uut vaesust, sest vähe toetust väljaspool kindlustussüsteemi.

Liberaalse HR näiteks on Euroopas Inglismaa. Ajalooliselt on seal olnud poliitiliselt tugev uus keskklass, minimaalse riigi traditsioon, turuma-

anduse domineerimine, kõrge sotsiaalse mobiilsuse potentsiaal, nõrk riik, protestantlik traditsioon.

Eelised liberaalsel HR-l on vähemtundlik demograafiliste protsesside suhtes, madalad üldised maksud, diferentseeritud teenused, stimuleerib aktiivset tööturgu, eriti madalapalgalist. Puudused aga, et seal on kõrge ebavõrdsus ja suured sotsiaalsed vastuolud, madal teenuste tase vaestele.

Põhjamaise HR ajaloolised tingimused on protestantlik liberaalne traditsioon kombinatsioon individualismi ja solidaarsusega, tööliste ja talurahva koostöö, vasakparteide domineerimine, keskklassi hiline kujunemine Põhjamaise mudeli eelisteks on universaalsus, laialdane populaarsus, kõrge toetuste tase, diferentseeritud teenused, kõrge tööhõive, sotsiaalseid vastuolude vähendamine.

Puudusteks aga äärmiselt kompleksne rakendada, kallis ja bürokraatlik, kõrgeid maksud riigi/valitsuse domineerimine, konkurents- ja eelarveraskused.

Arenenud demokraatlikud riigid alustasid oma HR ülesse ehitamist juba eelmise sajandi keskpaigas ning esimesed probleemid eelarve tasakaalustamise ja võetud riigilaenudega

algasid juba 1970-80 aastatel.

Eesti Valitsus alustades iseseisva riigi uuesti ülesse ehitamist katsetas kõigepealt konservatiivset mudelit, sidudes erinevad toetused ja sotsiaalsed keskmise palgaga. Kuid õige varsti tekkis kartus sattuda samadesse probleemidesse, mis sarnastel süsteemidel ja valis liberaalse HR mudeli, kus riigi vastutus oma vähemkindlustatud kodanike eest on minimaalne ja seepärast pole riigil ka erilisi raskusi eelarve tasakaalustamisel.

Præguseks hetkeks oleme jõudnud seisule, kus oleme saanud endale ka liberaalse riigi suurima probleemi – ebavõrdsuse kõrgeima taseme EL-s, kuid pole saanud neid häid külgid, mis sellise riigi tüübiga kaasneva peaks. Praegu peaks oleme meil aeg oma riigi arengumudel üle vaadata ning mõelda sellele, kas ka meil oleks võimalik HR mudel, mis rohkem arvestaks inimestega, mitte ainult riigi eelarve koostamise lihtsusega.

S. Kingsepp

SOOKVOOT EI OLE PEKSMISRIIST

Nagu paljude uute asjadega, on sookvootide teemal tekkinud hulgaliselt segadust ja üksteisest mõõda rääkimisi ning aja maha võtmine ja järele mõtlemine võib ju asju selgitada, aga arutelu nad ei asenda. Eelnevatest poolikutest aruteludest on jäänud mulje, nagu oleksid sookvoodid midagi hirmutavat, mis keeravad kogu normaalse elu teistpidi ja seni vaikselt kodus toimetanud naised tulevad tänavatele ja hakkavad nõudma ning saavadki kõik kõrge ametipostid, mida siiani vaid hariduse ja teadmiste järgi on sobivatele kandidaatidele antud. Tuletatakse meelde, kuidas ka Eestis on olnud naisi, kes kõrgele ametipostile sattununa on seal igasugu sigadustega hakkama saanud ja hulgaliselt halvaks panu ära teeninud. Samas on suvi näidanud, et osa eestlasi ei olegi selle vastu, et eesti president võiks olla naine ehk tippoliitik võib olla vabalt naine.

Sõna „sookvoot“ kõlab nagu vanade eestlaste viljapeksmise riist. Samas on selle viljapeksmise riista ja sookvoodiga sama asi – kasutage seda õigel kohal ja ärge asjatundmatute kätte andke. Mille järgi jaotatakse meil tegelikult valimisnimekirjadesse parimaid positsioone või esitatakse kandidaate presidendivalimiseks? Tavaliselt ikka teenete ja tuntuse järgi. Kas aga nii on kõige õigem, kas nii on tagatud kõige parem esindatus ja kas kuulsus on midagi, mis teeb inimese automaatselt igale poole sobivaks? Või mis on need salapärased teened, millede tagamiseks tuleb kavalaid kokkuleppeid sõlmida? Tavaliselt on naistel meeste ees vähem

teeneid, sest juba nõuka ajal oli kõrgetel kohtadel ikka vaid mehed ja naistelt ootavad mehed tihtipeale hoopis teistsuguseid teeneid kui meestelt. Naistelt teeneid oodates unustatakse tihtipeale, milline haridus neil on, või millised on nende tegelikud võimed. Kui on naine, siis ilmselt on hea teenindaja, mehed on ju kohmakad ja saamatud?

Mehed ja naised on erinevad ja tänapäevase feministi idee pole tõestada vastupidist. Kuid see erinevus ei seisne mitte võimetes ja oskustes, vaid pigem eesmärkides ja tegutsemise taktikas. Sada aastat tagasi arvati ka, et naised on kohe sündinud meestest rumalamad. Õnneks seda luulut enam eriti paljud ei usu, aga hoolimata kõigest, edutatakse meelsamini inimesi, kes on võimelised üle laipade minema ning inimene, kes agressiivselt oma üleolekut ei tõesta, jääbki tahaplaanile. Üldjuhul on mehed tänu kasvatusel agressiivsemad ja harjunud oma positsioonide nimel võitlema. Juba pisikesed poisid panevad liidri ruskate abil paika. Tüdrukute liidrid on aga osavad suhtlejad ja lihtsalt meeldivad mängunurgakaaslastel. Täiskasvanutena on meestega positsioonide võitluses edukad vaid need naised, kes poiste seltskonnas on võitlema õppinud. Suhtlemisoskuse ja meeldiva inimese imago meestekeskuses võimuvõitluses läbi ei löö, sest mehed tõlgendavad sellist käitumist kui nõrkust. Kogu selle mängu taga ei peegel-

du nende inimeste muud oskused peale võitlusoskuse. Sookvoot on võimalus hinnata inimesi objektiivsemalt, jättes kõrvale võitlusvõime ning arvestada pigem üldiseid eesmärke ning inimeste tegelikke teadmisi ja oskusi.

Muidugi võib nüüd öelda, et poliitika ongi räpane mäng ja teistele ärapanemise oskus on sellises mängus vältimatu. Kas siiski on nii? Eestiseselid, me ju võime selgitada välja liidrid, kes kõige ebaõiglasemate jõumeetoditega ennast tippu rabelevad, aga me ei ole siin maailmas ükski. Eesti poliitikud on ennast välispoliitikas näidanud kui tegutsemisvõimetud, sest Euroopas hinnatakse kõrgelt peale äratagemisoskuste hoopis suhtlemis- ja läbirääkimisoskusi ja siin on abi pigem naiselikust kasvatusel. Kuid selleks, et ka targemad inimesed, kel agressiivsusest puudu jääb, oma sõna saaks sekka öelda, on vaja kõigepealt süsteemi, mis elimineeriks rumaluse. Sookvootide süsteem on rumaluse välja prakimiseks täiesti sobiv ja kindlasti sobivam kui käsi-peseb-kätt-süsteem..

S. Kingsepp

EUROOPA ÕIGUSESTE RAKENDUMISEST

Euroopa Sotsiaalharta rakendamine on minule kui Eesti inimesele jäänud segaseks. Et nagu on ja nagu pole ka. Harta õiguslik siduvus järgneb EL Põhiseadusliku lepingu ratifitseerimisprotseduuride lõppemisele. Nii, siis on mul õigus oma INIM - õigustele, sest Eesti on ju põhiseaduse ratifitseerinud, aga Põhiseadus ei jõustu enne kui kõik liikmes riigid on selle heaks kiitnud (Nii, et jääb siis ära, sest sellisel kujul vaevalt ta heaks kiidetakse!). Aga kui ikkagi oleks ratifitseerimine piisav alus siis kuidas ma saaksin oma inimõiguste eest vajadusel seista ja tuge otsida!?

Kõigepealt tuleb muidugi meele pidada, et Harta on väärtus- ja standardiseade EL endale, tema institutsioonidele, organitele ja ametisikutele nende töös. „Harta sätted on subsidiaarsuse põhimõtet arvesse võttes ette nähtud liidu institutsioonidele, organitele ja asutustele ning liikmesriikidele üksnes liidu õiguse kohaldamise korral...”.

Nad peavad Hartas sisalduvast juhinduma nii õigusloomes kui selle rakendamises jm. oma igapäevases tegevuses. Seega on esimene kasusaamine kaudne, EL tegevuse suurema inimesekeskuse kaudu. Kus on siis inimene, Liidu kodanik, mina!?

Kuhu tema/(Mina) jääb/n ning mis vahetat kasu tema/mina saab/n? Kas ka tema/mina on/ olen põhiõiguste adressaat, nende ilusate õiguste ja vabaduste omanik? On need tema/minu subjektiivsed õigused ja võib/n ta/ma nende kaitseks minna

kohtusse Eestis, mõnes teises EL liikmesriigis või ehk koguni koputada Luxembourggi kohtu uksele?

Kui EL institutsioonid Hartat ei järgi, siis Harta kui EL õiguse elluviimise üle järele valvav EL Kohus peab selle tagama. Kuidas täpselt, on veel ebaselge. Siiski, pidagem meeles, et **EL Kohtul pole kohustust otsustada individuaalkaebuste alusel õiguste ja vabaduste rikkumise või mitterikkumise üle ning üksikinimesel on EL Kohtusse väga piiratud juurdepääs!!!!** Küll aga võivad need, kellele see õigus on, oma pöördumisi põhistada Harta sätetest mittekinnipidamisega või põhimõtetest mittejuhindumisega ning EL Kohus võib oma otsuste põhistamisel Hartat kasutada.

Kelle poole siis ikka pöörduda kui MINU õigust “värsket õhku manustada on rikutud!?”

Hartas tõusevad järjest rohkem esile nn kolmanda põlvkonna õigused. See, kas keskkonnakaitsest normidest on välja kasvanud ka subjektiivsed õigused, on veel lahtine, kuid märgid sellise õiguse tekkimiseks on olemas. Üheks selliseks märgiks võib lugeda Riigikohtu halduskolleegiumi 2004. aasta 29. jaanuari otsust nr 3-1-81-03, milles kolleegium tunnustas MTÜ Eesti Rohelise Liikumise kaebeõigust keskkonnaasjades nn Arhusi konventsiooni alusel. Nimetatud lahend näitab väärtushinnanguid keskkonna osas.

Kas harta artikkel II-37 sätestab subjektiivse õiguse puhtale elukeskkonnale või kas seda teeb Eesti Vabariigi põhiseaduse §

53?

Kuhu ma nüüd siis ikka pöörduma peaks ja millisest seadusest juhinduma!?

Hartas sisalduv on realiseeritav igaühe poolt **pöördumisõiguse** kaudu. Harta näeb vahetult ette pöördumisõiguse kahes artiklis:

1. Artiklis II-103 ette nähtud igaühe õigus EL organite haldusomavoli korral pöörduda Euroopa Ombudsmani poole;

2. Artiklis II-104 ette nähtud petitiooniõigus ehk igaühe õigus pöörduda petitiooniga Euroopa Parlamendi poole.

Kuigi hetkel ei ole ta formaalselt õiguslikult siduv!

Nii, siis olen sunnitud hingama Eestimaalastega sama õhku ja nagu on märkinud Saksa kolumnist Jan Ross, et Põhiõiguste harta on sasine segu tehnokraatiast täis hästimõeldud väljalastamatusi. Ta lisas, et nende deklaratsioonide kohal hõljub midagi fiktiivset, inimõiguste garantiide kohal, mis asja tõsiseks minnes midagi ei maksnud. Kui säärased normid tõesti mõju ilmutavad, siis ennekõike tüütü protsessimise allikana.

Marju Karin

Euroopa Vasakpartei juhatuse liige

VENEMAAL EI OLE KOMMUNISMI

EMMA GOLDMANI 1935. AA. ILMUNUD ARTIKLI III OSA TÖLKINUD: ARNI ALANDI

Vaatame nüüd, kuidas bolševistlik "kommunism" mõjutab masside ja üksikisikute elu.

Leidub naiivseid inimesi, kes usuvad, et vene rahva ellu on toodud vähemalt mingeid kommunismi osiseid. Ma tahaksin uskuda, et see on nii, aga selleks peaks olema vähemalt mingi lootusemärk, mingi võimalikki areng ses suunas. On aga tõsi, et nõukogude elu praeguses faasis, ei sotsiaalses ega isiklikus suhtluses, tule ette mingeid kommunistlikke põhimõtteid mingil kujul ega vormis.

Nagu ma juba varem nentisin, vaba ja vabatahtliku kommunismi tegelik soosimine on Venemaal tabu, seda peetakse kontrrevolutsiooniliseks, suureks patuks ilmeksimatu Stalini ja püha "Kommunistliku" partei vastu.

Ja siin ei kõnele ma sugugi ainult, kui libertaar, anarhistliku kommunismi poolehoidja. Kuhu ma sihin, on, et viimaste märkide põhjal pole N-Venemaal isegi mitte autoritaarset, riigikommunismi. Laske mul seda selgitada sealse igapäevaelu tegelike tõikade valguses.

Kommunismi, isegi väärastunud kommunismi, põhiolemus seisab sotsiaalsete klasside puudumises. Majandusliku võrdsuse kehtestamine on esimene samm ses suunas. See on kõigi kommunistlike filosoofiade põhi, olgugi need erinevad muus asjus. Kommunistlike filosoofiade ülim eesmärk on sotsiaalse õigluse kindlustamine ja kõik need filosoofiad nõustuvad, et see on võimatu majandusliku võrdsusega. Isegi Platon, oma Riigi intellektuaalsete ja moraalsete aspektide kõrval, taotles absoluutset majanduslikku võrdsust, kus valitsemise klassid ei oma suuremaid õigusi või privileege madalamate sotsiaalsete üksustega võrreldes.

Riskides saada hukkamõistetud kogu tõe väljaütlemise eest, pean ma valjuhäälselt ja tingimatult tunnustama, et N-Venemaal on asjad risti vastupidi. Bolševism ei ole klassiühiskonda Venemaal hävitanud, ta on varasemad klassisuhted lihtsalt pahupidi pööranud. Tegelikult on ta suurendanud erinevaid sotsiaalseid kihistusi, mis eksisteerisid enne revolutsiooni.

Kui ma saabusin N-Venemaale 1920. aasta jaanuaris, leidsin ma lugematult hulka majanduslikke kategooriaid, mis põhinesid valit-

suse ettekirjutatud toidunormidel. Meremees sai parima normi, suurel hulgal suurepärase kvaliteediga toitu kõigest sellest, mida jagati ülejäänud rahvastikule. Tema oli revolutsiooni aristokraat: majanduslikult ja sotsiaalselt oli ta üldiselt arvatud kuulumas uue privileegeeritud klassi hulka. Pärast teda tuli sõdur, punaväelane, kes sai juba tunduvalt väiksema portsjoni, isegi vähem leiba. Sõduri järel oli sõjatööstuse tööline, seejärel teised töölised, järjestatud vastavalt nende oskustele, oskustöölised enne lihttöölisi. Iga järgmine kategooria sai veidi vähem leiba, rasvu, suhkrut, tubakat ja teisi tooteid (kui neid üldse oli). Endised kodanluse liikmed, milline klass ametlikult likvideeritaks kuulutatud oli, kuulusid madalaimasse majanduslikku kategooriasse ja ei saanud praktiliselt midagi. Enamik neist ei saanud oma heaolu tagada ka ausa tööga ja polnud kellegi esi, kuidas nad toime tulevad, kuidas hoida neid eemal vargile minekust või kontrrevolutsioonilise armeega või mõne röövliibandega ühinemisest.

Kompartei liikmelisust tõendava punase kaardi esitamine tõstis esitaja kõrgemale kõigist neist kategooriaist. See tagas omanikule eriportsjoni, võimaldas tal einestada partei stolovajas (sööklas) ja hankida, eriti kui kaardiomanikku toetasid temast kõrgemal seisvad parteiliikmed, sooja aluspesu, nahksaapaid, karusnahkseid kasukaid ning muid väärt kaupu. Parteijuhtidel olid oma söögitoad, kuhu lihtliikmed ei pääsenud. Smolnõis ja Petrogradi linnavalitsuse peakorteris oli kaks erinevat söögituba, üks positsioonikaile kommunistidele, teine madalamal seisvaile. Zinovjev, Petrogradi linnanõukogu esimees ja Põhjapiirkonna piiramatu võimuga autokraat ja teised valitsusliikmed tellisid endale lõuna koju Astoriast, linna varasemast parimast hotellist, mis hiljaaegu kuulutati esimeseks Nõukogude majaks, kus parteijuhid koos oma peredega elasid. Hiljem kohtasin samasugust olukorda Moskvast, Harkivis, Kiievis, Odessas - kõikjal N-Venemaal.

See oli "kommunismi" bolševistlik süsteem. Milliseid kohutavaid tulemusi andis sellest tingitud rahulolematust, äng ja vastasseis

kogu riigis, põhjustades tööstus- ja põllumajandussabotaazi, streike ja mässe. Õeldakse, et inimene ei ela üksnes leivast. See on tõsi, kuid inimene ei suuda elada ka hoopis ilma leivata. Keskmisele inimesele, Venemaa massidele, tähendasid erinevad toidunormid vabadust riigis, mille olemasolu neid pidevalt veenda püüti, uue režiimi sümbolit. See kinnitas neile bolševismi suurt valet, murtud vabadusetootusi, vabadust, mis ei tähendanud sotsiaalset õiglust, majanduslikku võrdsust. Masside enamus instinkt osutus valeks, sel juhtumil prohvetlikuks. Pole imestada, et revolutsiooniga kaasnenu üldine vaimustus peagi pöördus illusioonide purunemiseks ja kibestumiseks, vastuseisuks ja vihkamiseks. Kui tihti kurtsid mulle vene töölised: "Me ei nurise raske töö ja nälja pärast. Mis meid ärritab, on ebaõiglus. Kui riik on vaene, kui leiba on vähene, jagatagu siis see vähene, aga jagatagu see õiglaselt. Praegu on kõik nii, nagu varemgi alati, mõned saavad rohkem, teised vähem ja kolmandad jäävad hoopis ilma." Privileegide ja ebaõigluse bolševistlik süsteem ei suutnud pikalt anda elujõulisi tulemusi. See lõi ja kindlustas sotsiaalseid vastuolusid, see eksitas masse revolutsioonist kõrvale, halvas nende huvi ja energia ning hävitas nõnda kõik revolutsiooni saavutused. Seesama privileegide ja eba-võrdsuse süsteem on parandatud ja täiendatud kujul võimul tänagi.

Vene revolutsioon oli sotsiaalne ülestõus sügavaimas mõttes: selle fundamentaalne suundumus oli libertaarne, selle põhieesmärk majanduslik ja sotsiaalne võrdsus. Ammu enne 1917. aasta oktoobri-novembripäevi võttis linnaproletariaat üle veskeid, poode ja tehaseid, talupojad eksproprieerisid suurmoisu ja andis maa üldisse kasutusse. Revolutsiooni jätkuv areng kommunistlikus suunas sõltus revolutsiooniliste jõudude ühtsusest ja töötavate hulkade otsesest, loovast initsiatiivist. Rahvas oli entusiastlik suure eesmärgi nimel, nad rakendasid agaralt oma energiat tööks ja sotsiaalseks ülesehituseks. Ainult

need, kes on sajandeid kandnud raskeimaid koormaid, suudavad, vaba ja süstemaatilise tegevuse läbi, leida tee uuele, taasloodud ühiskonnale.

Kuid bolševistlikud dogmad ja "kommunistlik" riiklus tekitasid saatusliku häbe rahva loovasse tegevusse. Bolševistliku psühholoogia fundamentaalne iseloomujoon on masside mitteusaldamine. Nende marksistlikud teooriad, mis keskendavad kogu võimu nende partei eksklusiiivseesse kätte, hävitasid kähku revolutsioonilise koostöö, tuues kaasa kõigi teiste poliitiliste parteide ja liikumiste halvustamise ja jõhkra tagakiusamise. Bolševistlik taktika õigustab igasuguste rahulolematuse ilmingute süstemaatilist kõrvaldamist, igasuguse kriitika vaigistamist ja iseseisva arvamusse ning rahvaalgatuse purustamist. Kommunistlik diktatuur, oma äärmusliku mehhaanilise tsentraliseerimisega, on hävitanud riigi majandus- ja tööstustegevuse. Suured rahvamassid on jäetud ilma võimalusest kujundada revolutsiooni poliitikat või võtta osa iseenda asjade ajamisest. Ametiühingud on riigistatud ja muudetud puhtakujuliseks riigi käskude vahendajaks. Rahvakooperatiivid - aktiivse solidaarsuse elav närv ning linna ja maa vastastikuse abistamise parim vahend - on likvideeritud. Talupoegade ja tööliste nõukogud on kastreeritud ja muudetud sõnaõigusetuiks komisjonideks. Valitsus on monopoliseerinud elu iga faasi. On loodud bürokraatlik masinavärk, mis igal sammul tõestab oma ebatõhusust, korrumpeerumist, brutaaalsust. Revolutsioon on lahutatud rahvast ja rahvas mõistetud hukka ning kõige üle vehib bolševistliku terrori terav mõök.

Selline oli bolševike "kommunism" revolutsiooni esimesis järkes. Igaüks teab, et see viisi tööstuse, põllumajanduse ja transpordi halvatuseni. See oli "sõjakommunismi" aeg, põllumajandusliku ja tööstusliku röövimise aeg, külade bolševistlikule raskekahurväele allutamise aeg - kelle bolševistliku kommunismi "konstruktiivne" sotsiaal- ja majanduspoliitika lõppes kohutava nälgaga 1921. aastal.

NAERGEM TERVISEKS

FOLKLOOR

Liim, Böhm ja Madisson istuvad vangis. Madisson nuusutab Liimi

ANEKDOOT

Demokraatlikes riikides on kasutusel laias laastus neli presidendivalimiste süsteemi:

- Otsene: presidendivalib rahvas (näide: Prantsusmaa).
- Kaudne: presidendivalivad valijamehed (USA).
- Parlamentaarne: presidendivalib parlament (Läti).
- Ja neljas süsteem: presidendivalib Edgar Savisaar (Eesti).

Eesti Ekspress

Arved marssis käed seljal tähtsalt mööda kontorit.

"Kõik sujub", õhkas Arved rahulolevalt.

Ta läks sekretäri laua juurde ja jäi heatahtlikult sekretäri vaatama.

"Noh Pille," ütles ta reipalt, "toksid kirjutada, jah?"

Kuid sekretär puhkes nutma.

"Mis nüüd? Mis juhtus?" kokkus Arved

"Aga minu nimi on ju hoopis Tõnu!" ütles sekretär ahastades.

"Soooooh!" vastas Arvet ja lasi pikalt vilet. "No siis on klaar. Kas

oled samuti suur jalgpallisõber, nagu paljud meie firmas?"

"Ei ma olen vist ikka Heino" pobises sekretär omaette imestades.

"Mida?" küsis Arved veidi vaiksemalt.

Väga paljud tõusid austusest püsti ja keegi isegi plaksutas. Nüüd vaatasid kõik hoopis teda imelikult.

SLOGANID

Pärnu - "Ela või ise"

Narva - "Saa või nuga"

Kohtla Järve - "Tee või ise käega"

Põlva - "Elu või asi"

Viljandi - "Tee või muuseum" (moodsakunsti)

Valga - "Mine või Läti"

Põltsamaa - "Moosi või ise"

Virtsu - "Mine või praamile"

Värskä - "Villi või vett"

Kuressaare - "Ela või Tomson"

Tartu - "Mine või kooli"

Tallinn - "Sure või ära"

Kiviõli - "Mine või kaevurile"

Laulasmaa - "Upu või ära"

Vihterpalu - "Pane või põlema"

Obinitsa - "Joo või eetrit"

ULMEÜHISKOND TEHNIKASAJANDIL

Mis on pesupesemine? Pesu peseb ju pesumasin! Mis söögitegemine?

Meil on ju programmeeritav ahi! Mis koristamine? Ostsins ju sulle tol-

muimeja! Mis triikimine? Triikraud maksis 2000 minu kurnava ja vas-

tutusriikka tööga teenitud krooni! Naine istub kodus ja ei tee mitte mi-

dagi päevad otsa. Pesumasin ju jookseb mööda tube ja kapialseid ja

otsib kokku laokile jäetud mustad sokid, vahetab voodites mustad

linad puhaste vastu, topib need mustad asjad kõik enda sisse ja peseb

ilusti puhtaks, siis kougib välja ja tassib nõõrile kuivama, pärast tuleb

kapist triikraud ja korjab kõik pesud nõõrilt ära ja tassib tupp, triigib

kõik sirgeks ja lappab kukku ning jaotab kappidesse õigetele riililete.

Sellest sahmimisest on muidugi põrandad saanud pisut tolmuseks,

nüüd tuiskab panipaigast välja tolmuimeja. Tema korjab maast üles ja

paneab kappidesse-riililete kõik laokile jäänud laste mänguasjad, me-

he ajalehed, tühjaks joodud õllepudelid ja muu kola, ning asub tolmu

imema. Kui see tehtud, ronib oma urust välja mikrofiiber superrototflex

põrandalapp ja peseb kõik põrandad puhtaks. Samal ajal on auto (ikka

see mehe raha eest ostetud ja tema suure vaevaga hooldatud -

õlivahetus kord aastas jne.) viinud ühe lapse lasteaeda ja teise kooli,

käinud poes ja ostnud toidukraami. Nüüd on kord programmeeritava

ahju käes, tema koorib kartulid, maitsestab liha, hakib salatimaterja-

lid, segab ja serveerib, keedab kisselli ja vahustab kreemi (rääkimata

sellest, et hommikul kella 6.30 ajal on ärganud ahjuga komplektis olev

pliiit ja keetnud kooli ja lasteaeda minevate laste jaoks putru). Vahe-

peal muidugi käib see auto, millel tubli mees kaks korda aastas kum-

me vahetab, koolilapsel koolis vastas ja viib ta trenni. Hiljem toob las-

teaialapse lasteaiaist ära ja siis veel koolilapse trennist ka. Siis saabub

koju väsinud mees, kellele ahi serveerib oma valmistatud prae. Taldri-

kud on otse loomulikult nii tasemel, et ronivad ise kappidest lauale ja

kutsuvad noad-kahvlid ka kaasa. Pärast sööki on nõudepesumasina

kord. Tema korjab laualt kõik mustad nõud ja topib enda sisse, käib ka

ahju juures ja pliidi ääres, korjab sealt kokku pannid potid lõikelauad

jne. kõik, mis nõudepesumasinasse ei mahu, või seal puhtaks ei lähe,

võtab oma hoolde kraanikauss ja nuustik, nemad koostöös küürivad ja

kuivatavad ja panevad kappidesse kõik kastrulid ahjuplaadid jms.

Hiljem muidugi tühjendab nõudepesumasin ennast ise pannes kõik

taldrikud-tassid ja noad-kahvlid ilusti kappidesse. Kes küll aitab kooli-

lapsel õppida ja lohutada ja mängib lasteaialapsega arendavaid män-

ge? Arvatavasti arvuti ja telekas? Naine samal ajal EI TEE MITTE MIDA-

GI PÄEV OTSA! Noh vahib niisama lakke, pläkutab võib-olla sõbranna-

dega telefonis, noh jah okei annab paar korda päeva jooksul kõige

väiksemale tissi ja vahetab ehk mõne mähkme, noh kah mul koor-

mus...

Ja siis veel julgeb päevatööst kurnatud mehele öelda, et välja suitsu

tegema minnes võiks ju ka prügiämbri kaasa võtta, eks!? Milline jultu-

mus...

Loe uudiseid ja arvamusalugusid meie koduleheküljelt!

www.ESDTP.ee

EESTI VASAKPARTEI

Postiaadress:

Tallinn 10510

Peapostkontor

Postkast nr. 4102

Telefon: 6612 406

Mobiil: 556 89 230

Fax: 6612 406

E-mail: esdtp@solo.ee

Eesti Vasakpartei arveldusarve

Eesti Krediidipank

Aa. 4246700264113

*Eesti Vabariik ei toeta Eesti
Vasakparteid ühegi krooniga - Sinu
toetus on rohkem kui oodatud*

PIIRKONNA ORGANISATSIOONIDE JUHID

Hiumaa Kuido Tõnurist - 51 42 763

Ida-Virumaa Uno Sepp - 51 37 877

Jõgevamaa Maie Tamm - 77 49 484

Läänemaa Aleksander Soome - 53 937 561

Narva Nikolai Kulikov - 56 505 092

Põlvamaa Enn Narusk 55 967 705

Pärnu Lembit Miil - 50 51 843

Raplamaa Aili Asumets - 48 948 61

Saaremaa Enn Ehala - 51 53 685

Tallinn Tiit Toomsalu - 66 03 539

Tartu Maks Salupere - 73 39 594

Valgamaa Karmen Pent - 580 16 983

Viljandi Katrin Sepp - 56 644 944

Võrumaa Sulev Leit - 566 318 16

Kallis parteikaaslane!

*Meie infolehes võiks ilmuda ka sinu kiri
või arvamusalugu. Saada see meie partei
aadressil: esdtp@solo.ee*

POSTIPAPA. MITMES PEEGLIS, MITMES ROLLIS

Septembris ilmus Vasakpartei aseesimehel Malle Saluperel uus raamat Johann Voldemar Jannsenist. Raamat põhineb arhiivimaterjalidel ja pakub lugejale uusi ja huvitavaid fakte ühe Eesti suurmehe elust ja tegevusest.

“Püknikutüüp, nagu ta oli, armastas ta mugavat elu ja püüdis vältida tülisid, ent ei onud kaugele valmis igasugusteks kompromissideks,” kirjutab raamatu “Postipapa. Mitmes peeglis, mitmes rollis” autor Malle Salupere.

See raamat pakub võimaluse sissevaateks J. V. Jannseni isiksusse ning tegevusse tema aja mõttemallide ja ühiskondlike liikumiste taustal. Et mitte kõigil lugejail ei saa olla eelteadmisi Jannsenist, ärkamisajast ning tollastest olukordadest, on autor sedagi lähemalt valgustanud, tuues selleks lugeja pilgu ette dokumendid Eesti Kirjandusmuuseumist ja Eesti Ajalooarhiivist – paljud neist esmakordselt.

